

Lysekils kommun
registrator@lysekil.se

Beslut för Lysekils kommun

efter tillsyn av utbildningen i Lysekils kommun

Tillsyn av utbildningen i Lysekil kommun

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Lysekils kommun under våren 2016. Detta beslut avser kommunens samlade ansvarstagande för utbildningen inom förskolan, förskoleklassen och grundskolan, grundsärskolan, fritidshemmet, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen. För fakta om dessa verksamheter i Lysekils kommun, se bilaga 2. För information om hur tillsynen har gått till och om de olika beslut som fattas vid Skolinspektionens tillsyn, se bilaga 1.

Måluppfyllelse och resultat

Förskolan

För förskolan finns ingen nationellt sammanställd statistik som visar resultat för verksamheten. Lysekils kommun har inte redovisat någon beskrivning av förskolans resultat i förhållande till de nationella målen för utbildningen.

Förskoleklassen och grundskolan

Kunskapsresultat årskurs 3

Det finns ingen nationell statistik som visar andelen elever som nått kunskapskraven i de ämnen i årskurs 3 där det finns kunskapskrav. Inte heller kommunen har redovisat någon motsvarande sammanställning av elevernas måluppfyllelse i Lysekils kommun.

Enligt Skolverkets statistik för de nationella ämnesproven vårterminen 2015 var det mellan 76 och 94 procent av eleverna i årskurs 3 i Lysekils kommun som uppnådde kravnivån på de olika delproven i ämnet matematik. Lägst var resultaten i det delprov som mäter elevernas kunskaper inom området "Mätning, massa, skriftliga räknemetoder". På motsvarande delprov var andelen elever i riket som nått kravnivån 82 procent. Mellan 82 och 89 procent av eleverna i årskurs 3 i Lysekils kommun uppnådde kravnivån på de olika delproven i svenska. Lägst var resultaten i det delprov som mäter elevernas kunskaper inom området "Skriva: faktatext". På motsvarande delprov var andelen elever i riket som nått kravnivån 88 procent. I svenska som andraspråk finns bara uppgifter om resultatet i sex av åtta delprov, på grund av lågt elevantal. I fem av dessa hade eleverna i Lysekils kommun ett lägre resultat än riket.

Kunskapsresultat årskurs 6

Skolverkets statistik för vårterminen 2015 visar att andelen elever med minst betyget E varierar mellan olika ämnen. Lägst måluppfyllelse var det i ämnet kemi, där 88 procent av eleverna uppnådde kunskapskraven. Nästan samtliga elever uppnådde kunskapskraven i bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik, slöjd och teknik.

2016-10-21

Dnr 43–2015:8767

2015:9213, 2015:9214, 2015:9215, 2015:9216,
2015:9217, 2015:9218, 2015:9219*Kunskapsresultat årskurs 9*

Enligt Skolverkets statistik för vårterminen 2015 uppnådde 75 procent av eleverna i årskurs 9 i Lysekils kommun kunskapskraven i samtliga ämnen, jämfört med 77 procent i riket som helhet. Elevernas genomsnittliga meritvärde år 2015 var 215 poäng (17 ämnen) vilket är lägre än i riket (225 poäng). Elevernas genomsnittliga meritvärde har de senaste fem åren varierat mellan 208 och 217 (16 ämnen). Andelen elever i kommunen som vårterminen 2015 var behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram var 79 procent jämfört med 86 procent i riket. Till estetiska programmet var 79 procent behöriga jämfört med 85 procent i riket. Andelen behöriga till ekonomiprogrammet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet var 79 procent jämfört med 83 procent i riket och andelen behöriga till naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet var 77 procent jämfört med 82 procent i riket.

Trygghet och studiero

I Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 5 hösten 2015 angav 78 procent av de svarande (svarsfrekvensen var 89 procent) att påståendet "Jag har studiero på lektionerna" stämmer helt och hållet eller ganska bra. Motsvarande värde för påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" var 91 procent.

Samma frågor ställdes även i enkäten till elever i årskurs 9 där svarsfrekvensen var 83 procent. På frågan om studiero angav 77 procent av eleverna att påståendet stämmer helt och hållet eller ganska bra. På frågan om trygghet var motsvarande andel 87 procent.

Grundsärskolan*Kunskapsresultat*

Det finns ingen nationellt sammanställd statistik över kunskapsresultaten i skolformen grundsärskola. Kommunen har ingen egen dokumenterad sammanställning av elevernas kunskapsresultat.

Trygghet och studiero

Lysekils kommun har inte någon sammanställning av resultaten av arbetet med trygghet och studiero för grundsärskolan.

Fritidshemmen

För fritidshemmen finns ingen nationellt sammanställd statistik som visar resultat för verksamheten i relation till de nationella målen. Lysekils kommun har inte redovisat någon egen sammanställning av fritidshemmens resultat avseende elevernas utveckling i relation till de nationella målen.

Gymnasieskolan*Kunskapsresultat*

Enligt Skolverkets statistik fick 90 procent av eleverna som avslutade utbildningen på nationella program med avgångsbetyg i Lysekils kommun vårterminen 2015 en gymnasieexamen, att jämföra med 89 procent i riket som helhet.

2016-10-21

Dnr 43–2015:8767

2015:9213, 2015:9214, 2015:9215, 2015:9216,
2015:9217, 2015:9218, 2015:9219

Enligt statistiken för vårterminen 2015 var den genomsnittliga betygspoängen 14,2 för de elever som avslutade sin utbildning på nationella program i Lysekils kommun, att jämföra med 14,0 i riket som helhet. Den genomsnittliga betygspoängen var lägst på el- och energiprogrammet (12,5) och högst på naturvetenskapsprogrammet (15,6). Motsvarande poäng i riket som helhet var 12,5 respektive 15,5.

Lysekils kommun har inte redovisat någon sammanställning av elevernas kunskapsresultat på introduktionsprogram.

Trygghet och studiero

I Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 2 hösten 2015 var svarsfrekvensen för låg för att några resultat ska redovisas. Lysekils kommun har inte redovisat någon egen sammanställning av resultaten av arbetet med trygghet och studiero i gymnasieskolan.

Gymnasiesärskolan

Kunskapsresultat

För gymnasiesärskolan finns ingen nationellt sammanställd statistik som visar resultaten för verksamheten. Kommunen har ingen egen dokumenterad sammanställning av elevernas kunskapsresultat.

Trygghet och studiero

Lysekils kommun redovisar inte någon sammanställning av resultaten av arbetet med trygghet och studiero för gymnasiesärskolan.

Vuxenutbildningen

Kunskapsresultat

Enligt Skolverkets statistik för år 2015 var det i Lysekils kommun 2,9 procent av den vuxna befolkningen som deltog i kommunal vuxenutbildning. Detta var lägre än genomsnittet för riket som samma år var 3,7 procent. År 2015 var det i kommunen 4,8 procent av den vuxna befolkningen med kort utbildningsbakgrund som deltog i kommunal vuxenutbildning. Även detta var lägre än genomsnittet för riket som samma år var 5,4 procent.

I kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå var det år 2015 enligt Skolverkets statistik 9 procent av kursdeltagarna i Lysekils kommun som slutförde sina kurser. Detta är lägre än genomsnittet för riket som samma år var 60 procent. År 2015 var det 35 procent av kursdeltagarna som gjorde avbrott i sina kurser. Detta är en högre andel än i riket (24 procent). Måluppfyllelsen inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, mätt i andel kursdeltagare som slutfört sina kurser, har sjunkit i Lysekils kommun sedan år 2013, då 28 procent av kursdeltagarna slutförde sina kurser.

I kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå var det år 2015 enligt Skolverkets statistik 80 procent av kursdeltagarna i Lysekils kommun som slutförde sina kurser. Detta är en högre andel än genomsnittligt i riket (71 procent). År 2015 var det 20 procent av kursdeltagarna som gjorde avbrott i sina kurser. Detta var högre än genomsnittet för riket som samma år var 18 procent. Måluppfyllelsen inom kommunal vuxenutbildning på

2016-10-21

Dnr 43–2015:8767

2015:9213, 2015:9214, 2015:9215, 2015:9216,
2015:9217, 2015:9218, 2015:9219

gymnasial nivå, mätt i andel kursdeltagare som slutfört sina kurser, har sjunkit i Lysekils kommun sedan år 2014, då 84 procent slutförde sina kurser, men stigit sedan 2013 då 68 procent slutförde sina kurser.

I särskild utbildning för vuxna var det år 2015 enligt Skolverkets statistik 22 elever som deltog i utbildning inom skolformen. De fick i genomsnitt undervisning 5,3 timmar per vecka, jämfört med 3,6 timmar per vecka i riket som helhet.

Enligt Skolverkets statistik för år 2015 var det genomsnittliga antalet veckor och timmar som behövdes för att en elev, i utbildning i svenska för invandrare, skulle bli minst godkänd i en kurs inom studieväg 1 lägre i Lysekils kommun än i riket som helhet. Det gällde både kurs 1A och 1B. Det genomsnittliga antalet veckor och timmar som behövdes för att en elev skulle bli minst godkänd i en kurs inom studieväg 2 var högre än i riket. Det gällde både kurs 2B och 2C. Vad gäller studieväg 3 var antalet deltagare för få för att det ska finnas motsvarande uppgifter för kurs 3C. I kurs 3D var det genomsnittliga antalet veckor högre än i riket, medan antalet timmar var lägre. Skillnaden mellan Lysekils kommun och riket var störst i kurs 2B, nämligen 45 veckor i kommunen jämfört med 26 veckor i riket samt 314 timmar i kommunen jämfört med 244 timmar i riket. Av Skolverkets statistik för år 2014 framgår att 55 procent av eleverna som var nybörjare i utbildning i svenska för invandrare år 2012 fått minst godkänt i någon kurs under åren 2012–2014. Detta är lägre än genomsnittet för riket som samma år var 63 procent.

Trygghet och studiero

Lysekils kommun redovisar inte någon sammanställning av resultaten av arbetet med trygghet och studiero för vuxenutbildningen.

Översikt över konstaterade brister i verksamheterna

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
Förutsättningar för utbildningen inom fritidshemmet	Ingen brist	
Förutsättningar för utbildningen inom förskolan, förskoleklassen och grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan samt vuxenutbildningen	Föreläggande	2017-03-03
Utveckling av utbildningen inom fritidshemmet, förskolan, förskoleklassen och grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan samt vuxenutbildningen	Föreläggande	2017-04-21
Ytterligare brister	Föreläggande	2017-03-03

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Tillsynen av utbildningsverksamheten i Lysekils kommun visar att det finns brister i huvudmannens arbete med att utveckla och ge förutsättningar för utbildningen.

Vad gäller utvecklingen av utbildningen måste huvudmannens systematiska kvalitetsarbete förbättras inom samtliga verksamheter. Utan en tillräcklig uppföljning av kunskapsresultat och resultat i förhållande till andra nationella mål saknas viktiga underlag för beslut om åtgärder som är nödvändiga för att utveckla utbildningen i relation till de nationella målen.

Bristerna i huvudmannens arbete med att skapa förutsättningar för utbildningen visar sig bland annat i att inte alla skolenheter har tillgång till elevhälsa i den omfattning som krävs, att det finns elever i grundskolan som inte har tillgång till skolbibliotek och att vuxenutbildningen inte lever upp till kraven på kursutbud och möjlighet för eleverna att studera under hela året.

Tillsynen visar också att Lysekils kommun inte ser till att mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan föregås av de utredningar som krävs. Det innebär att kommunen har

Beslut

2016-10-21

Dnr 43–2015:8767

2015:9213, 2015:9214, 2015:9215, 2015:9216,
2015:9217, 2015:9218, 2015:9219

fattat beslut som har stor inverkan på den enskilde elevens skolgång utan att ha ett tillräckligt beslutsunderlag.

Huvudmannen måste också organisera skolenheterna i gymnasieskolan så att varje rektor kan fatta de beslut och ta det ansvar som skollagen kräver samt organisera gymnasiesärskolan så att den är förenlig med skollagens krav på att varje skola ska vara en sammanhållen enhet.

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen har vid tillsynen kunnat konstatera brister i huvudmannens ansvarstagande inom arbetsområdet *Förutsättningar för utbildningen* inom förskolan, förskoleklassen och grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan samt vuxenutbildningen samt inom arbetsområdet *Utveckling av utbildningen* för fritidshemmet och samtliga skolformer. Utöver detta har Skolinspektionen konstaterat två ytterligare brister som inte ligger inom ovan nämnda områden. Inom arbetsområdet *Förutsättningar för utbildningen* har det vid tillsynen inte framkommit annat än att Lysekils kommun uppfyller författningarnas krav avseende verksamheten i fritidshem.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lysekils kommun att senast den 3 mars 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa de påtalade bristerna inom området förutsättningar för utbildningen samt området ytterligare brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lysekils kommun att senast den 21 april 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa de påtalade bristerna inom området utveckling av utbildningen. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för utbildningen inom förskolan, förskoleklassen och grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan samt vuxenutbildningen

Bedömning av brister

Skolinspektionen konstaterar att Lysekils kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen ser till att det på skolenheterna finns tillgång till elevhälsa för eleverna i förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola så att den kan användas främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen. (2 kap 25 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8; Läroplan för grundsärskolan 2011, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar; Läroplan för gymnasiesärskolan 2013, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Huvudmannen ser till att gymnasieskolan har tillgång till personal med sådan kompetens, så att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. (2 kap. 29 § skollagen; Lgy11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Huvudmannen ser till att det på grundskolenheterna finns tillgång till skolbibliotek, som kan användas för att stödja elevernas lärande och utveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

2016-10-21

Dnr 43–2015:8767

2015:9213, 2015:9214, 2015:9215, 2015:9216,
2015:9217, 2015:9218, 2015:9219

- Huvudmannen tar emot anmälningar från rektorer och förskolechefer om angivna kränkningar mot barn och elever i förskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen, utreder skyndsamt omständigheterna kring de angivna kränkningarna och vidtar i förekommande fall de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)
- Hemkommunen ser till att mottagandet i grundsärskolan föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning, samt att samråd sker med elevens vårdnadshavare. (7 kap. 5 § skollagen)
- Hemkommunen prövar frågan om en sökande tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan, och ser till att ett beslut om mottagande i gymnasiesärskolan föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. (för utbildning som påbörjats före den 1 juli 2013 gäller 18 kap. 8 § skollagen/för utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller 18 kap. 5 § skollagen)
- Huvudmannen ser till att kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå bedrivs med det utbud som författningarna kräver. (2 kap. 18 § förordningen om vuxenutbildning)
- Huvudmannen ser till att kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna bedrivs kontinuerligt under hela året. (2 kap. 25 § förordningen om vuxenutbildning)
- Huvudmannen ser till att utbildningen inom svenska för invandrare är utformad så att den enskildes studier kan kombineras med förvärvsarbete och andra studier inom andra skolformer inom skolväsendet. (20 kap. 26 § skollagen; 1 kap. 3 § förordningen om vuxenutbildning)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Huvudmannen ska se till att det på skolenheterna finns tillgång till elevhälsa för eleverna i förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola så att den kan användas främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen.
- Huvudmannen ska se till att alla elever i gymnasieskolan får tillgång till personal med sådan kompetens, så att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.
- Huvudmannen ska se till att det på grundskolenheterna finns tillgång till skolbibliotek, som kan användas för att stödja elevernas lärande och utveckling.
- Huvudmannen ska ta emot anmälningar från rektorer och förskolechefer om angivna kränkningar mot barn och elever i förskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen, skyndsamt utreda omständigheterna kring de angivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden

2016-10-21

Dnr 43–2015:8767

2015:9213, 2015:9214, 2015:9215, 2015:9216,
2015:9217, 2015:9218, 2015:9219

- Hemkommunen ska se till att ett beslut om mottagande i grundsärskolan föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning.
- Hemkommunen ska se till att ett beslut om en elev tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan och om mottagande i gymnasiesärskolan föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning om utredning saknas eller om det av andra skäl bedöms nödvändigt.
- Huvudmannen ska se till att kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå bedrivs med det utbud som författningarna kräver.
- Huvudmannen ska se till att kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna bedrivs kontinuerligt under hela året.
- Huvudmannen ska se till att utbildningen inom svenska för invandrare är utformad så att den enskildes studier kan kombineras med förvärvsarbete och andra studier inom andra skolformer inom skolväsendet.

Motivering till bedömning av brist

Tillgång till elevhälsa i förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola

Skolinspektionen bedömer att det saknas tillräcklig tillgång till elevhälsa för att denna ska kunna användas främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen för eleverna i skolformerna förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola. Bedömningen görs mot bakgrund av att det i flera skolenheter inom de aktuella skolformerna saknas tillräcklig tillgång till en eller flera av elevhälsans professioner för att de ska kunna arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande. I gymnasieskolan saknas till exempel tillräcklig tillgång till skolpsykolog. Det förekommer också att skolenheter helt saknar tillgång till minst en av elevhälsans professioner. I grundskolan och grundsärskolan finns det skolenheter som saknar tillgång till kurator. I gymnasiesärskolan finns inte någon elevhälsa för de elever som läser individuella program.

Detta strider mot skollagen som anger att det för eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Enligt läroplanen för respektive skolform har rektorn ett särskilt ansvar för att elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det stöd och den hjälp de behöver.

Vad gäller kommunen som helhet berättar representanter för förvaltningsledningen (nedan kallade förvaltningsledningen) att elevhälsan är underbemannad. I dagsläget är det svårt för

elevhälsan att arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande. Elevhälsan har kraftsamlat för att kunna göra mer förebyggande arbete, men tillgången till personal har minskat av olika orsaker. Det gäller framför allt tillgången till kurator och specialpedagog.

Chefen för den förvaltningsövergripande elevhälsan i kommunen berättar att resurserna för den förvaltningsövergripande elevhälsan inte är tillräckliga. Elevhälsan arbetade förebyggande och hälsofrämjande fram till 2013, berättar chefen för elevhälsan. Sedan dess försöker elevhälsan arbeta förebyggande och hälsofrämjande utan att lyckas fullt ut. Ett exempel på detta är, enligt chefen för elevhälsan, att elevhälsan i förskoleklass och grundskolans årskurser 1-6 mestadels arbetar med individärenden.

Förvaltningsledningen berättar att elevhälsan i grundskolan försöker arbeta förebyggande kring framför allt bemötande och rutiner för arbetet, men att arbetet idag inte är främst förebyggande och hälsofrämjande. De berättar också att gymnasieskolan ska utöka specialpedagogtjänsten för att kunna utveckla det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. I dagsläget finns det, enligt förvaltningsledningen, inte tillräckliga resurser för att bedriva det arbetet med god kvalitet för eleverna i gymnasieskolan.

På en fråga om huvudmannen följer upp tillgången till elevhälsa i kommunens skolenheter svarar presidiet i utbildningsnämnden att nämnden inte har ett fullt utbyggt kvalitetssystem för kommunens utbildningsverksamhet. Nämnden har, enligt presidiet, för avsikt att framöver följa upp tillgången på lärare och annan personal för att kunna dimensionera rätt.

Förskoleklass och grundskola

Chefen för elevhälsan berättar att det saknas kurator på de två grundskoleenheterna Gullmarsskolan F-6 och Mariedalsskolan vid tiden för tillsynen och att det har varit så sedan höstterminen 2015. Detta bekräftar representanter för lärare i kommunens skolenheter för förskoleklass och grundskola. De berättar att Gullmarsskolan F-6 inte har haft tillgång till kurator under vårterminen 2016. Tillgången till skolpsykolog är, enligt lärarna, inte heller tillräcklig vid skolan. Den elevhälsa som de har tillgång till har inte möjlighet att arbeta förebyggande och hälsofrämjande, berättar lärarna. Det arbetet är marginellt. Övrig personal får ta det ansvaret.

Vad gäller kurator är situationen vid Mariedalsskolan densamma som vid Gullmarsskolan F-6, berättar lärarna. Elevhälsan vid skolan är, enligt lärarna, inte tillräcklig för att hinna med uppdraget. Övrig personal får ta ansvar för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Vid Skaftö skola finns, enligt lärarna, varken kurator eller skolpsykolog. Elevhälsan bedriver, enligt lärarna, inget förebyggande och hälsofrämjande arbete vid skolan.

Rektorer med ansvar för kommunens enheter för förskoleklass och grundskola berättar att Gullmarsskolan F-6 och Skaftö skola saknar specialpedagog, men har tillgång till speciallärare. Elevhälsan träffas regelbundet i dessa skolor men arbetet är mer inriktat på åtgärdande än på förebyggande arbete, även om det finns exempel på förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Rektorerna berättar också att det vid Gullmarsskolan 7-9 är svårt för elevhälsan att hinna med det förebyggande arbetet på grund av bristande tillgång på personal, trots att det finns en viss tillgång till alla elevhälsans kompetenser. Psykologen är med vid elevhälsans möten tre gånger per termin.

Vid Stångenässkolan F-6 har arbetet i elevhälsan brustit, enligt rektorerna, och skolan har saknat specialpedagog. Skolan har ingen kurator sedan påsklovet 2016. Skolan delar nu specialpedagog med Mariedalsskolan och får stöd med kurator från Gullmarsskolan 7-9. Arbetet har stått stilla under en tid och det arbete som har kommit igång handlar om att ta tag i det som är akut.

Grundsärskola

Rektorn för grundsärskolan berättar att eleverna har tillgång till elevhälsan på de grundskolor där de får en del av sin undervisning. Det har, enligt rektorn, inte funnits någon specifik elevhälsa för grundsärskolan. Det finns, vid tiden för tillsynen, en skolsköterska som är knuten till grundsärskolan, men som inte har fått någon avsatt tid för det arbetet. Inte heller skolpsykologen har någon avsatt tid för att arbeta med grundsärskolan. Det har inte funnits någon kurator för grundsärskolan under läsåret 2015/16. Rektorn berättar vidare att det finns en specialpedagog som undervisar i grundsärskolan och har 20 procent av sin tjänst avsatt för att fylla funktionen som specialpedagog. Den tiden har dock upptagits av andra arbetsuppgifter. Den sammantagna situationen är, enligt rektorn, att grundsärskolan inte har kommit i gång med ett fungerande elevhälsoarbete.

Gymnasieskola

Rektorer i gymnasieskolan berättar att arbetet i elevhälsan har kommit efter under läsåret 2015/16. Rektorerna ser behov av att utöka resurserna för skolsköterska, socialpedagog och skolpsykolog. Psykolog köps in för utredningar, handledning och utbildningar. I dagsläget kan elevhälsan inte arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande, enligt rektorerna.

Lärare i gymnasieskolan berättar att elevhälsan, eftersom de har mycket att göra, främst arbetar med enskilda elevers behov istället för förebyggande och hälsofrämjande insatser.

Gymnasiesärskola

Rektorn för gymnasiesärskolan berättar att det, vid tiden för tillsynen, inte finns någon elevhälsa för gymnasiesärskolans individuella program.

Tillgång till studie- och yrkesvägledning i gymnasieskolan

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i huvudmannens arbete med att se till att alla elever inom gymnasieskolan får tillgång till sådan kompetens att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses.

Bedömningen görs mot bakgrund av att inte alla elever som går på introduktionsprogrammet språkinträdning har tillgång till studie- och yrkesvägledning. Att alla elever som går på språkinträdning inte ges studie- och yrkesvägledning försvårar

2016-10-21

Dnr 43–2015:8767

2015:9213, 2015:9214, 2015:9215, 2015:9216,
2015:9217, 2015:9218, 2015:9219

bland annat skolenhetens möjlighet att individualisera utbildningen utefter elevernas behov och önskemål inför framtida studie- och yrkesval.

Detta strider mot skollagen som anger att elever i gymnasieskolan ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning. Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida utbildning och yrke. Personalen ska informera och vägleda eleverna inför deras val av kurser, fortsatt utbildning och yrkesverksamhet och motverka sådana begränsningar i valet som grundar sig på föreställningar om kön och på social eller kulturell bakgrund. Av Skolverkets allmänna råd om arbete med studie- och yrkesvägledning (SKOLFS (2013:180) framgår att eleven under sin skoltid behöver utveckla kunskaper både om sig själv och om olika valalternativ. Eleven behöver också utveckla förmågan att väga samman personliga faktorer med valalternativen för att kunna göra väl underbyggda studie- och yrkesval. Förutom det behöver eleven ges möjlighet att utveckla färdigheter i att genomföra sina beslut.

Studie- och yrkesvägledaren som arbetar med introduktionsprogrammen uppger att hon inte hinner med alla elever som går på språkinträdning vid tiden för tillsynen, vilket gör att hon bara arbetar med eleverna i den grupp som kommit längst i sin utbildning?. Detta bekräftas av rektorn och verksamhetssamordnaren för introduktionsprogrammen som uppger att tiden för studie- och yrkesvägledaren inte räcker till. Även lärarna som undervisar på introduktionsprogrammen uppger att behovet av studie- och yrkesvägledning på språkinträdningens utbildningen är större än vad som ges vid tiden för tillsynen.

Tillgång till skolbibliotek i grundskolan

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen brister i sitt arbete att se till att alla elever i grundskolan har tillräcklig tillgång till skolbibliotek. Bedömningen görs mot bakgrund av att eleverna vid Bro skola är hänvisade till ett bibliotek som ligger ungefär fem kilometer från skolan och endast har öppet två dagar i veckan. Det är därmed inte möjligt att kontinuerligt använda biblioteket i undervisningen för att stödja elevernas lärande och utveckling.

Detta strider mot skollagen som anger att eleverna i grundskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 284) avses med skolbibliotek en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Regeringen ansåg att skolbiblioteken spelar en så viktig roll för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildningen att det är motiverat med en egen bestämmelse i skollagen. Därtill har rektorn enligt läroplanen (Lgr 11) ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, till exempel bibliotek.

Rektorer och representanter för lärare i grundskolan berättar att Bro skola inte har tillgång till ett bibliotek i anslutning till skolan. Eleverna besöker istället det bibliotek som finns vid Stångenässkolan. Avståndet mellan Bro skola och Stångenässkolan är ungefär fem kilometer. Det bibliotek som finns vid Stångenässkolan är en filial till kommunens huvudbibliotek och har öppet två dagar i veckan.

Ledningen för kommunens utbildningsförvaltning bekräftar att det finns tillgång till bibliotek vid alla skolor i kommunen utom Bro skola som har fem kilometer till biblioteket vid Stångenässkolan. Även presidiet i utbildningsnämnden (ordförande och vice ordförande) bekräftar att Bro skola är den som har sämst tillgång till skolbibliotek och att eleverna där är hänvisade till det bibliotek som finns vid Stångenässkolan.

Anmälan till huvudmannen om kränkande behandling i förskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte säkerställt att de får anmälningar om angivna kränkningar mot barn i förskolan samt elever i gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Detta innebär att de inte heller kan ta ansvar för att omständigheterna kring de angivna kränkningarna utres samt att eventuella åtgärder vidtas. Bedömningen görs mot bakgrund av att inte alla förskolechefer och rektorer gör sådana anmälningar när det kommer till deras kännedom att ett barn eller en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling.

Detta strider mot skollagen som anger att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Presidiet berättar att utbildningsnämnden har gått ut med rutiner som kräver att ärenden där det kan vara fråga om kränkande behandling av barn eller elever rapporteras till nämnden, men att de inte vet om rutinerna fungerar i praktiken. Enligt presidiet har rutinerna skiljt sig åt mellan de olika verksamhetsformerna. De berättar att det finns en risk att sådana ärenden stannar på enhetsnivå. Presidiet tillägger att nämnden borde ha varit tydligare gällande kravet att få in anmälningar från gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Nämnden har delegerat hanteringen av ärenden gällande kränkande behandling till rektorer och förskolechefer. Nämnden följer normalt sett inte upp enskilda ärenden om det inte är fråga om särskilt allvarliga fall.

Förskola

En av kommunens förskolechefer berättar att det finns en rutin som kräver att förskolechefen rapporterar till huvudmannen om ett barn upplever sig utsatt för kränkande behandling. De övriga två förskolecheferna som intervjuats berättar att de inte har fått någon information

om detta. En av förskolecheferna berättar att det har funnits fall av kränkande behandling som inte har anmälts till huvudmannen. Enligt förskolecheferna finns det inte några direktiv från huvudmannen om hur ärenden gällande kränkande behandling ska hanteras. Det har inte heller kommit någon återkoppling eller uppföljning från huvudmannens sida i de ärenden som har anmälts till huvudmannen.

Gymnasieskola

Rektorer i gymnasieskolan berättar att det finns rutiner som innebär att personalen ska anmäla till rektorn om en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling. Enligt rektorerna finns det dock ingen rutin för att anmäla sådana ärenden vidare till huvudmannen, vilket de inte heller gör. Huvudmannen ställer inte heller några krav på att rektorerna ska göra sådana anmälningar, uppger de vidare.

Vuxenutbildning

I intervju med två av vuxenutbildningens tre rektorer framkommer att huvudmannen inte kräver att rektorerna anmäler om en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling, vilket de inte heller gör. Rektorn för kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå tror att det finns lärare som inte anmäler till rektorn om elever upplever sig utsatta för kränkande behandling. Lärare i svenska för invandrare (SFI) berättar att det inte finns några rutiner för hur de ska agera om en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling. Rektorerna bekräftar att det inte finns några sådana rutiner inom vuxenutbildningen.

Utredning inför mottagande i grundsärskolan

Skolinspektionen bedömer att kommunen inte ser till att mottagande i grundsärskolan föregås av en utredning som omfattar pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning såsom skollagen kräver. Gällande ett flertal av de elever som är mottagna i grundsärskolan, och har Lysekil som hemkommun, saknas en eller flera av dessa bedömningar i utredningen.

Att en eller flera bedömningar saknas i utredningen inför mottagande i grundsärskolan strider mot författningarna. Enligt skollagen ska barn som bedöms inte kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav för att de har en utvecklingsstörning, tas emot i grundsärskolan. Frågan om mottagande i grundsärskolan prövas av barnets hemkommun. Ett beslut om mottagande i grundsärskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med barnets vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs. Om barnets vårdnadshavare inte lämnar sitt medgivande till att barnet tas emot i grundsärskolan, ska barnet fullgöra sin skolplikt enligt vad som gäller i övrigt enligt skollagen. Ett barn får dock tas emot i grundsärskolan utan sin vårdnadshavares medgivande, om det finns synnerliga skäl med hänsyn till barnets bästa.

Enligt Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2013:20) om mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan bör den pedagogiska bedömningen fastställa om eleven har förutsättningar att kunna nå grundskolans kunskapskrav, och den ska utföras av personal

med adekvat specialpedagogisk kompetens. Den psykologiska bedömningen, som ska utföras av en legitimerad psykolog, ska fastställa om eleven har en utvecklingsstörning och, i så fall i vilken grad. Den medicinska bedömningen ska fastställa om det finns medicinska orsaker till elevens inlärningssvårigheter, om dessa indikerar målgruppstillhörighet, och utföras av legitimerad läkare, eller någon annan hälso- och sjukvårdspersonal med adekvat utbildning. Den sociala bedömningen ska fastställa om det finns sociala orsaker i eller utanför skolan som kan bidra till elevens inlärningssvårigheter, och den ska utföras av kurator eller någon annan med adekvat utbildning. Samråd med barnets vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs. Vårdnadshavarnas medgivande till att barnet tas emot i grundsärskolan bör vara skriftligt och ha inhämtats innan beslut om mottagande fattas.

Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 388) måste en bedömning göras om att barnet inte kan nå upp till grundskolans kunskapskrav på grund av utvecklingsstörning. Detta ställningstagande förutsätter en helhetsbedömning av barnet.

Lysekils kommun har lämnat en redovisning som anger datum för bedömningar, vårdnadshavares medgivanden och beslut om mottaganden i grundsärskolan. Redovisningen gäller elever som vid tiden för tillsynen är mottagna i grundsärskolan och har Lysekil som hemkommun. Av redovisningen framgår att det för flera elever saknas antingen psykologisk, medicinsk, social eller pedagogisk bedömning. För en elev saknas både pedagogisk och social bedömning. För en elev finns endast pedagogisk bedömning och för en annan endast medicinsk bedömning. Av de tolv elever som är mottagna i grundsärskolan är det endast fyra som kommunen, enligt redovisningen, har ett fullständigt beslutsunderlag för.

Rektorn för grundsärskolan är också ansvarig för mottagande i grundsärskolan. Rektorn berättar att de bedömningar som saknas i kommunens redovisning representerar faktiska luckor i kommunens beslutsunderlag inför mottagande i grundsärskolan.

Ledningen för utbildningsförvaltningen bekräftar att beslut om mottagande i grundsärskolan är delegerat till rektorn för grundsärskolan. Förvaltningsledningen berättar också att det inte finns någon rutin som gör att nämnden försäkrar sig om att kommunen lever upp till kraven på beslutsunderlag inför mottagande i grundsärskolan.

Presidiet berättar att de inte känner till de beskrivna luckorna i beslutsunderlagen inför mottagande i grundsärskolan och att de heller inte har följt upp kommunens arbete med mottagande i grundsärskolan under de senaste åren. Presidiet berättar också att de är osäkra på om utbildningsnämnden får rapporter om när kommunen fattar beslut om att en elev ska mottas i grundsärskolan.

Utredning inför mottagande i gymnasiesärskolan

Skolinspektionens utredning visar att kommunen inte ser till att mottagande i gymnasiesärskolan föregås av en utredning som omfattar pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Social bedömning saknas gällande två av de elever som är

mottagna i gymnasiesärskolan, har Lysekil som hemkommun, och började sin utbildning efter den 30 juni 2013.

Att en eller flera bedömningar saknas för dessa elever strider mot skollagen som anger att hemkommunen, för elever som påbörjat sin utbildning efter den 30 juni 2013, ska pröva frågan om en sökande tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan. Beslutet ska föregås av en utredning motsvarande den som ska göras inför mottagande i grundsärskolan om utredning saknas eller det av andra skäl bedöms nödvändigt. Enligt förarbetena (prop. 2011/12:50 s. 40) kan ett sådant skäl t.ex. vara att en tidigare utredning var bristfällig eller att den visade att eleven endast hade en lindrig utvecklingsstörning och det utifrån elevens utveckling inte går att utesluta att eleven inte tillhör gymnasiesärskolans målgrupp.

Lysekils kommun har lämnat en redovisning som anger datum för bedömningar, vårdnadshavares medgivanden och beslut om mottaganden i gymnasiesärskolan för elever som har påbörjat sin utbildning efter den 30 juni 2013. Av redovisningen framgår att det saknas social bedömning för två av de aktuella eleverna.

Rektorn för gymnasiesärskolan är också ansvarig för mottagande i gymnasiesärskolan. Rektorn berättar att de bedömningar som saknas i kommunens redovisning representerar faktiska luckor i kommunens beslutsunderlag inför mottagande i gymnasiesärskolan.

Ledningen för utbildningsförvaltningen bekräftar att beslut om mottagande i gymnasiesärskolan är delegerat till rektorn för gymnasiesärskolan. Förvaltningsledningen berättar också att kommunen inte har sett över rutinerna för mottagande i gymnasiesärskolan sedan kraven på beslutsunderlag skärptes den 1 juli 2013.

Kursutbud i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå

Skolinspektionens utredning visar att den kommunala vuxenutbildningen på grundläggande nivå i Lysekils kommun inte bedrivs med det utbud av kurser som författningarna kräver. Utbudet är nämligen begränsat till fyra kurser, vilket strider mot förordningen om vuxenutbildningen. Enligt förordningen ska kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå bedrivas i form av kurser i svenska, svenska som andraspråk, engelska, matematik, samhällskunskap, religionskunskap, historia, geografi, fysik, kemi, biologi samt hem- och konsumentkunskap. Den omständigheten att huvudmannen uppger att det finns möjlighet att tillgodose kurser för enskilda elever som efterfrågar det innebär inte att kravet på fullständigt utbud är uppfyllt.

Lärare inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå berättar att de kurser som erbjuds i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå är engelska, matematik, svenska och svenska som andraspråk. Detta är, enligt lärarna, också den information som finns i den folder om vuxenutbildningen som regelbundet skickas till alla kommunens invånare.

Studie- och yrkesvägledaren inom vuxenutbildningen bekräftar att de kurser som erbjuds i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå är engelska, matematik, svenska och

2016-10-21

Dnr 43–2015:8767

2015:9213, 2015:9214, 2015:9215, 2015:9216,
2015:9217, 2015:9218, 2015:9219

svenska som andraspråk. Även rektorer för vuxenutbildningen och ledningen för utbildningsförvaltningen bekräftar detta. Förvaltningsledningen tillägger dock att om det uppstår behov i ett annat ämne för en enskild elev så går det att lösa.

Vuxenutbildning under hela året

Skolinspektionen bedömer att Lysekils kommun inte bedriver kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå samt särskild utbildning för vuxna kontinuerligt under hela året. Utbildningen erbjuds nämligen inte under ungefär två månader på sommaren, då eleverna måste göra uppehåll i sina studier. En sådan period är enligt Skolinspektionen för lång för att utbildningen ska anses bedrivas kontinuerligt under hela året. Detta strider mot förordningen om vuxenutbildning som anger att utbildningen inom vuxenutbildningen ska bedrivas kontinuerligt under hela året.

Lärare inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå berättar att de delarna av utbildningen är stängda under sommaren med undantag för lärlingsutbildningen där eleverna ofta får utbildning i form av arbetsplatsförlagt lärande även under sommaren. Lärare i svenska för invandrare (SFI) berättar att utbildningen i SFI är stängd sex veckor under sommaren. Lärare i särskild utbildning för vuxna berättar att utbildningen är stängd ungefär två månader på sommaren.

Studie- och yrkesvägledaren inom vuxenutbildningen berättar att den kommunala vuxenutbildningen på grundläggande och gymnasial nivå samt särskild utbildning för vuxna är stängd under sommaren. Under sommaren 2016 är utbildningen stängd mellan den 3 juni och den 22 augusti. Studie- och yrkesvägledaren berättar också att utbildningen i SFI gör sommaruppehåll i ungefär fem veckor.

Ledningen för utbildningsförvaltningen berättar att vuxenutbildningen, förutom SFI, gör uppehåll under gymnasieskolans sommarlov. Rektorer för vuxenutbildningen bekräftar att utbildningen stänger under sommaren.

Möjligheten att kombinera utbildning i svenska för invandrare med arbete

Skolinspektionen bedömer att utbildningen inom svenska för invandrare inte är utformad så att den enskilde elevens studier i tillräcklig utsträckning kan kombineras med förvärvsarbete eller andra studier. Bedömningen görs mot bakgrund av att huvudmannen inte möjliggör för personer som har ett heltidsarbete under dagtid att delta i utbildningen eller att kombinera utbildningen med andra studier eftersom utbildningen i svenska för invandrare endast erbjuds under dagtid.

Enligt skollagen ska utbildningen i svenska för invandrare kunna kombineras med förvärvsarbete. Enligt förordningen om vuxenutbildning ska utbildningen i svenska för invandrare utformas så att den enskildes studier kan kombineras med studier inom andra skolformer inom skolväsendet.

Lärare i svenska för invandrare (SFI) berättar att det inte finns några kvällskurser i SFI och att det finns potentiella elever som inte deltar i utbildning eftersom kommunen inte erbjuder

undervisning på tider som passar. Det finns till exempel ingen lösning för de potentiella elever som arbetar heltid under dagen. Enligt lärarna går det inte heller alltid att kombinera studier i SFI med andra studier. Som exempel nämner de att en elev som läser SFI i full omfattning inte samtidigt kan läsa engelska inom vuxenutbildningen utan att det blir krockar i schemat.

Studie- och yrkesvägledaren inom vuxenutbildningen bekräftar att det inte är möjligt att kombinera SFI i full omfattning med heltidsarbete under dagtid eftersom det inte finns några kvällskurser i SFI.

Även rektorer för vuxenutbildningen bekräftar att det inte finns några kvällskurser i SFI och att en potentiell elev som arbetar heltid under dagen därför tvingas välja mellan arbete och studier i SFI. De berättar också att det inte finns några formella hinder för elever i SFI att läsa andra kurser inom vuxenutbildningen, men att eleverna inte kan läsa kurser som är schemalagda samtidigt som utbildningen i SFI.

Ledningen för utbildningsförvaltningen bekräftar att det inte är möjligt att läsa SFI på kvällstid. Förvaltningsledningen berättar också att utbildningen i SFI schemaläggs utifrån en omfattning av 15 timmar undervisning per vecka och att schemat inte är flexibelt för att möta enskilda elevers behov.

Motivering till föreläggande som ingripande

Lysekils kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Lysekils kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Utveckling av utbildningen inom fritidshemmet, förskolan, förskoleklassen och grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan samt vuxenutbildningen

Bedömning av brister

Skolinspektionen konstaterar att Lysekils kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Inriktningen för huvudmannens kvalitetsarbete är att de nationella mål och krav som anges i styrdokumentet uppfylls. (4 kap. 3 och 5 §§ skollagen)
- Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen, och dokumenterar denna uppföljning. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 3 och 6–7 §§ skollagen)

- Huvudmannen ser till att det i verksamheterna bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-9 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Huvudmannen ska följa upp resultaten av utbildningen inom alla skolformer och fritidshemmet. Uppföljningen ska göras i relation till de nationella målen.
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen av utbildningen ska huvudmannen besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder.
- Huvudmannen ska planera för genomförandet av de beslutade utvecklingsåtgärderna och genomföra dessa.
- Huvudmannen ska se till att dokumentera uppföljning, beslut om utvecklingsåtgärder och planeringen för att genomföra dessa.
- Huvudmannen ska se till att det i vuxenutbildningen bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering till bedömning av brist

Det systematiska kvalitetsarbetet

Huvudmannens kvalitetsarbete brister

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Lysekils kommuns systematiska kvalitetsarbete på huvudmannanivå inom samtliga skolformer och fritidshemmet. Förskolan, fritidshemmen, grundsärskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen saknar ett systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannanivå som innefattar resultatuppföljning i förhållande till målen i respektive läroplan. Vad gäller förskoleklassen och grundskolan samt gymnasieskolan följer huvudmannen till viss del upp verksamheternas resultat. Uppföljningen är dock inte tillräcklig för att huvudmannen ska få en fullständig bild av verksamheternas resultat i förhållande till de nationella målen. Huvudmannen följer exempelvis inte upp elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen och årskurser i grundskolan. För gymnasiet saknas exempelvis uppföljning på programnivå.

Det saknas för samtliga verksamheter också en övergripande analys på huvudmannanivå där det framgår ett tydligt samband mellan resultat i förhållande till de nationella målen och vidtagna utvecklingsåtgärder. Vidare saknar huvudmannen en dokumenterad planering för genomförande av specifika utvecklingsåtgärder kopplade till verksamheten inom respektive skolform och fritidshemmet.

Enligt skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska

dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Årsrapport nämnder 2015

I *Årsrapporten 2015 för utbildningsnämnden i Lysekils kommun* som huvudmannen skickat in inför tillsynen går det att utläsa information om utbildningsnämndens verksamhet. I årsrapporten återges även en ekonomisk analys av nämndens räkenskaper. Under rubriken "Måluppfyllelse" redovisas bland annat resultat av trivsel- och trygghetsenkäter men det framgår inte tydligt vilken målgruppen är eller om resultaten skiljer sig åt mellan olika årskurser, verksamheter och skolformer. Det finns inte heller någon efterföljande analys av resultatet av uppföljningen av tryggheten och heller inga förslag på utvecklingsåtgärder för att förändra situationen. Nämnden har ett eget mål: "*Alla elever skall klara/fullgöra sin utbildning – Efter avslutad utbildning skall eleven vara väl förberedd. Att verka för ett livslångt lärande.*" De kunskapsresultat som redovisas i årsrapporten är andelen avgångselever i gymnasieskolan som fick gymnasieexamen åren 2014 och 2015 samt det genomsnittliga meritvärdet för årskurs 9 för samma år. I årsrapporten finns det ingen efterföljande analys av resultaten eller vilka åtgärder huvudmannen ska vidta för att förbättra dem. Huvudmannens resultatsammanställning, analys och utvecklingsåtgärder för respektive verksamhet saknas helt i årsrapporten för eleverna i fritidshemmet, förskolan, förskoleklassen, grundskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen.

Strategier för förbättring av elevernas resultat

I dokumentet *Strategier för förbättring av elevernas resultat* som huvudmannen skickat in inför tillsynen finns en tabell över andelen elever som deltagit/klarat nationella prov i årskurs 3 i ämnena svenska och matematik. För årskurs 9 anges andelen elever med lägst betyg E i ämnena engelska, matematik och svenska. Även andelen elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9, det genomsnittliga meritvärdet och andelen elever i årskurs 9 som är behöriga till ett yrkesprogram anges. För gymnasieskolan redovisas andelen elever med gymnasieexamen inom tre år och genomsnittliga betygspoäng. I samtliga avsnitt saknas dock en analys av vad resultaten beror på och vilka utvecklingsåtgärder som ska vidtas.

Av samma dokument framgår att rektorerna i Lysekils grundskolor under 2014 har diskuterat olika orsaker till varför elevernas resultat i skolan ser ut som de gör. I dokumentet listas faktorer som, enligt rektorernas skriftliga bedömning, påverkat resultaten: bland annat ekonomin, lärarbehörigheter och avsaknad av strukturer på förvaltningen för att göra analyser av resultat. Sådana strukturer finns bara, enligt rektorernas skriftliga bedömning, till viss del på enskilda enheter men är inget som sker systematiskt på förvaltningsnivå. I dokumentet går det också läsa om kommunens medverkan i Sveriges kommuner och landstings (SKL) matematiksatsning PISA2015.

I strategidokumentet återfinns en handlingsplan som innehåller åtgärder med syfte att öka resultaten i Lysekils skolor. Denna handlingsplan utgår från SKL:s sammanställning av centrala åtgärder för framgångsrika skolkommuner som utbildningsnämnden haft som

utgångspunkt. Däremot saknas en behovsinventering och genomlysning av vad fritidshemmet och varje skolform har lyckats med i Lysekils kommun samt vilka utmaningar de står inför. Det saknas också en tydlig koppling mellan verksamheternas resultat och valet av insatta utvecklingsåtgärder. Det saknas också en genomförandeplan som innehåller vem som ska göra vad, när olika insatser ska genomföras, när de ska följas upp, av vem samt var resultaten ska dokumenteras.

I strategidokumentet beskrivs ett antal åtgärder som huvudmannen vidtagit som exempelvis utbildning i vägledande samspel för personalen, deltagande i projektet Planering-resultat-initiativ- organisation (PRIO), läslyftet och Bedömning för lärande (BFL). Dokumentation av hur situationen ser ut i fritidshemmet och i respektive skolform saknas och saknas gör även den bakomliggande orsaken till varför dessa åtgärder satts in av huvudmannen. Det framgår heller inte tydligt vad åtgärderna har som syfte, vad de ska förbättra eller när de ska följas upp.

Fritidshemmet, förskolan, grundskolan, grundsärskolan

Presidiet berättar att utbildningsnämnden inte har fattat några beslut om utvecklingsåtgärder för fritidshemmet eller för skolformerna förskolan, grundskolan och grundsärskolan. Presidiet tillägger att årsrapporten inte täcker in skolverksamheten för hela läsåret.

Presidiet berättar vidare att de följer upp verksamheterna i förskolan och grundskolan i samband med en muntlig dialog mellan rektorer, förskolechefer, politiker och förvaltning som genomförs årligen på hösten. Presidiet berättar att de vid detta tillfälle även får in dokument från respektive enhet. Presidiet uppger att de tror att det finns en dokumenterad sammanställning på kommunnivå av huvudmannens kvalitetsarbete för fritidshemmet, förskolan och grundskolan men vet inte var dessa dokument finns. Presidiet tillägger att det inte gjordes någon uppföljning av grundsärskolans resultat på huvudmannanivå förra läsåret. Presidiet uppger att nämnden sammanställt utvecklingsåtgärder i dokumentet "Strategier för förbättring av elevernas resultat" som utbildningsnämnden beslutade om i mars 2016.

Förvaltningsledningen berättar att det inte görs någon övergripande sammanställning av verksamheten i fritidshemmet av huvudmannen förutom den ekonomiska uppföljning som finns i årsrapporten. Rektorerna för fritidshemmen bekräftar vid intervju att huvudmannen inte gör någon sammanställning av kvalitetsarbetet för fritidshemmen. Rektorerna för fritidshemmen berättar dock att de tillsammans med personalen utvärderar sin verksamhet i fritidshemmet på skolenhetsnivå och att rektorerna sedan rapporterar det vidare till förvaltningen.

Förvaltningsledningen berättar att fritidshemmen var för sig har ett årshjul för kvalitetsarbetet och att de på egen hand tar fram metoder för sina respektive verksamheter på enhetsnivå. Förvaltningsledningen berättar vidare att politikerna inte har satt upp några specifika mål för fritidshemmens verksamhet i kommunen.

Rektorerna för fritidshemmen uppger att de inte känner till någon aktuell dokumentation som beskriver utvecklingsåtgärder för fritidshemmen, detta läsår, som upprättats av huvudmannen. När det gäller beslut om utvecklingsåtgärder bekräftar rektorerna för fritidshemmen förvaltningsledningens ståndpunkt att; utvecklingsåtgärder för verksamheten i fritidshemmen beslutas på enhetsnivå av respektive rektor.

Förvaltningsledningen och förskolecheferna uppger vid intervju att huvudmannen inte följer upp verksamhetens resultat i förhållande till de nationella mål som finns i läroplanen för förskolan. Förvaltningsledningen tillägger att den information som de tar del av från förskoleverksamheterna istället mer är en beskrivning av hur verksamheten bedrivs. Förskolecheferna och förvaltningsledningen berättar att det inte finns något systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannanivå för förskoleverksamheten i Lysekils kommun. Förvaltningsledningen tillägger att förskoleenheterna gör egna utvärderingar utan specifika frågor från utbildningsnämnden.

Förvaltningsledningen berättar vidare att huvudmannen följer upp utvecklingen av grundskolan i samband med att skolenheterna lämnar in sina årsrapporter till huvudmannen. Förvaltningsledningen vet inte om de efterfrågat en sammanställning av respektive grundskolas systematiska kvalitetsarbete på enhetsnivå. Förvaltningsledningen tror dock att de kan ha fått en muntlig redogörelse i samband med dialogdagarna med politikerna men att detta inte dokumenterats. Vid dessa dialoger är det upp till respektive rektor att redovisa statistik över sin verksamhet, bekräftar förvaltningsledningen.

Förvaltningsledningen bekräftar också att det kvalitetsarbete som beskrivs i årsrapporten och i dokumentet "Strategier för förbättring av elevernas resultat" ger en rättvis bild av det kvalitetsarbete som finns dokumenterat för grundskolan på huvudmannanivå.

Rektorerna för grundskolan berättar vid intervju att resultaten i kommunens grundskolor finns dokumenterade i delårsrapporten och årsrapporten från varje skolenhet på huvudmannanivå och att det genomförs resultatdialoger. Rektorerna för grundskolan berättar vidare att det genomsnittliga meritvärdet för årskurs 9 efterfrågas tillsammans med andelen behöriga elever till gymnasieskolan samt andelen elever med fullständiga betyg. Rektorerna för grundskolan tillägger att även kunskapsresultaten i ämnet matematik följs upp. Rektorerna för grundskolan berättar att de för två år sedan arbetade – tillsammans med representanter för förskola, grundskolans årskurser F-6 och 7-9 samt gymnasieskolan, fackliga representanter, ansvariga för PRIO samt kvalitetsutvecklare – i en arbetsgrupp. Arbetsgruppen arbetade fram dokumentet "Strategier för förbättring av elevernas resultat" som utbildningsnämnden beslutade om i mars 2016. I strategierna beskrivs de åtgärder som ska vidtas för att förbättra resultaten i grundskolan, tillägger rektorerna.

Rektorerna i grundskolan berättar vidare att huvudmannen följer upp kunskapsresultaten för grundskolans lägre årskurser i samband med, de tidigare nämnda, dialoger där rektorerna inför utbildningsnämnden presenterar resultat på nationella prov jämfört med riket och tidigare år och vilka strategier som finns för att förbättra resultaten. Rektorerna

tillägger att det, vid tiden för tillsynen, inte finns någon gemensam strategi för utvecklingsarbetet i de lägre årskurserna. Resultatanalyser genomförs på respektive skolenhet inom grundskolan men det har däremot varit svårare att komma fram till en gemensam strategi i kommunen och en anledning till det kan vara de många bytena av förvaltningschef de senaste åren, berättar rektorerna för grundskolan. Det finns, enligt rektorerna, även ett dokument som förvaltningschefen har som tydligt anger tidpunkt för när respektive åtgärd ska genomföras.

Förvaltningsledningen berättar att nämnden efter dialogerna har avsatt extra pengar till utvecklingsarbete inom grundskolans verksamhet. Nämnden har sammanlagt utökat anslaget för samtliga skolformer med sammanlagt 3,5 miljoner genom PRIO-satsningen.

Förvaltningsledningen berättar att huvudmannen inte följt upp resultaten i grundsärskolan eftersom fokus inte legat på resultat i denna verksamhet. Rektorn för grundsärskolan uppger vid intervju att huvudmannen inte kommit med några krav eller önskemål gällande grundsärskolans kvalitetsarbete mer än att rektorn ska hålla ekonomin i balans.

Rektorn för grundsärskolan uppger att hon inte känner till att nämnden har fattat beslut om några särskilda mål för grundsärskolan och tillägger att huvudmannen heller inte har tagit några beslut om utvecklingsåtgärder kring hur grundsärskolans verksamhet ska organiseras.

Gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen

Presidiet och förvaltningsledningen berättar att nämnden inte har följt upp verksamheten inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen mer än den information som återges i årsrapporten och dokumentet "Strategier för förbättring av elevernas resultat". Presidiet tillägger att dessa dokument beskriver den uppföljning som finns av huvudmannen för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen. Om information inte framgår eller saknas finns denna information inte någon annanstans heller, enligt presidiet. Förvaltningsledningen berättar att det även inom ovanstående skolformer anordnas dialoger med politikerna, som inte dokumenteras, där respektive rektor berättar om sin verksamhet.

Förvaltningsledningen berättar att huvudmannen följer upp kunskapsresultaten för gymnasieskolan i årsrapporten genom att följ upp andelen avgångselever som tagit examen och genomsnittlig betygspoäng. Rektorerna för gymnasieskolan tillägger att huvudmannen även har efterfrågat antagningsstatistik på programnivå, ekonomiuppföljning och genomströmning av gymnasieskolans elever. Rektorerna för gymnasieskolan rapporterar in statistiken i ett datarapporteringsverktyg och sedan gör förvaltningen en sammanställning inför dialogdagen med politikerna. Rektorerna för gymnasieskolan tillägger att de efterfrågar tydligare mål att redovisa till huvudmannen. Ett tydligt mål som enligt rektorerna finns för gymnasieskolan är att förbättra kunskapsresultaten.

Förvaltningsledningen berättar att det finns en plan för hur kvalitetsarbetet i gymnasieskolan ska utvecklas i framtiden där programmål, kursmål och nämndens mål

2016-10-21

Dnr 43–2015:8767

2015:9213, 2015:9214, 2015:9215, 2015:9216,
2015:9217, 2015:9218, 2015:9219

nämns och att det finns två huvuddelar i kvalitetsarbetet; skolresultat samt trivsel och trygghet. Förvaltningsledningen tillägger att arbetet med att följa upp trivsel och trygghet är bra eftersom det genomförs regelbundna elev- och personalenkäter samt att samråd mellan lärare och elever anordnas även fast samrådsmötena inte dokumenteras. Arbetet med att följa upp kunskapsresultaten behöver däremot utvecklas, tillägger förvaltningsledningen.

Vad gäller vuxenutbildningen och gymnasiesärskolan berättar förvaltningsledningen att huvudmannen inte följer upp kunskapsresultaten.

Förvaltningsledningen berättar vidare att det inte finns några utvecklingsåtgärder som baserats på en analys av verksamhetens resultat inom gymnasieskolan eller vuxenutbildningen. Anledningen till det är enligt förvaltningsledningen att vuxenutbildningen och gymnasieskolan inte alltid ingått i samma nämnd som övriga skolformer men att de numera gör det. Rektorerna för vuxenutbildningen tillägger att huvudmannen inte efterfrågat kunskapsresultat för vuxenutbildningen. Rektorerna för vuxenutbildningen berättar att de ändå rapporterar in statistik i programmet Stratsys. Rektorerna för vuxenutbildningen bekräftar att huvudmannen inte har fattat några särskilda beslut för att utveckla vuxenutbildningen. Rektorerna för vuxenutbildningen har däremot fått i uppdrag av huvudmannen att spara pengar. Rektorn för gymnasiesärskolan anser att tillsättningen av ny rektor inom gymnasiesärskolan bör betraktas som en utvecklingsåtgärd som huvudmannen vidtagit efter en analys av verksamheten. Rektorn för gymnasiesärskolan tillägger dock att hon inte har fått några direktiv från huvudmannen kring hur verksamheten inom gymnasiesärskolan ska bedrivas.

Målinriktat arbete mot kränkande behandling i vuxenutbildningen

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte ser till att det inom vuxenutbildningen bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Bedömningen görs mot bakgrund av att det inte finns några specifika åtgärder för att motverka kränkande behandling som bygger på en aktuell kartläggning av elevernas trygghet.

Detta strider mot skollagen som anger att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Vidare ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Lärare inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå berättar att Gullmarsgymnasiet har en gemensam likabehandlingsplan (tillika plan mot kränkande behandling) där vuxenutbildningen ska ingå, men att planen inte innehåller någonting

specifikt för vuxenutbildningen. De berättar också att det inte finns någon aktuell kartläggning av elevernas trygghet i vuxenutbildningen och att det heller inte finns några identifierade behov eller specifika åtgärder för att motverka kränkande behandling av elever i vuxenutbildningen.

Rektorer för vuxenutbildningen berättar att det inte finns någon aktuell kartläggning av elevernas trygghet i vuxenutbildningen. Rektorerna tillägger att det heller inte sker något målinriktat arbete för att identifiera risker gällande elevernas trygghet och vidta åtgärder mot kränkande behandling.

Ledningen för utbildningsförvaltningen berättar att det inte finns någon systematik i arbetet mot kränkande behandling i vuxenutbildningen. Förvaltningsledningen bekräftar att det finns en plan mot kränkande behandling som gäller både gymnasieskolan och vuxenutbildningen och berättar att den inte utgår från aktuella behov i verksamheten inom vuxenutbildningen.

Presidiet berättar att de inte har följt upp hur arbetet mot kränkande behandling fungerar i vuxenutbildningen. Presidiet berättar också att elevers trygghet finns med i den kvalitetsrapport från Gullmarsgymnasiet som omfattar vuxenutbildningen, men att rapporten inte gör det möjligt att utläsa någonting specifikt för vuxenutbildningen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Lysekils kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Lysekils kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Ytterligare brister

Bedömning av brister

Skolinspektionen bedömer att Lysekils kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen ser till att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet leds och samordnas av en rektor som beslutar om sin enhets inre organisation och har ansvar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektor fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen eller andra författningar. (2 kap. 9-10 § skollagen)
- Huvudmannen ser till att utbildning i gymnasiesärskolan bedrivs i en organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad. (1 kap. 3 § skollagen)

2016-10-21

Dnr 43-2015:8767

2015:9213, 2015:9214, 2015:9215, 2015:9216,
2015:9217, 2015:9218, 2015:9219

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Huvudmannen ska organisera verksamheten i gymnasieskolan så att varje rektor kan fatta de beslut och ta det ansvar som författningarna kräver.
- Huvudmannen ska organisera verksamheten i gymnasiesärskolan på ett sätt som överensstämmer med författningarnas krav.

Motivering till bedömning av brist

Gymnasieskolans organisation

Skolinspektionen bedömer att det sätt som gymnasieskolan i Lysekils kommun är organiserad på medför att inte alla rektorer kan besluta om sin inre organisation och fördela resurser inom sin skolenhet efter elevernas förutsättningar och behov och inte heller i övrigt fatta alla de beslut och ta det ansvar som ankommer på rektor enligt författningarna. Rektor råder inte alltid över sina resurser på sin enhet eftersom Gullmarsgymnasiet – som vid tiden för tillsynen bestod av tre skolenheter benämnda 1, 2 och 3 – har en gemensam budget. Rektorerna kan därmed inte fatta självständiga beslut för sin respektive enhet. Såsom organisationen ser ut krävs det att rektorerna samråder med varandra för att kunna fatta de beslut som de anser nödvändiga för sina respektive skolenheter. Det finns flera exempel på detta varav kan nämnas frågan om hur lärarresurser används på flera enheter. Den omständigheten att gymnasieenheterna inte har självständiga kvalitetsarbeten där det tydligt framgår resultat för den enskilda enheten är ytterligare ett tecken på att rektorerna inte självständigt styr sina skolenheter. Det i sin tur försvårar arbetet med att ta fram utvecklingsåtgärder som direkt är kopplade till behoven inom respektive enhet. Detta sammantaget medför en otydlighet i ansvarsfördelningen och därmed organiseringen av gymnasieskolan i Lysekils kommun.

En sådan organisation av rektors ledningsansvar strider mot skollagen som anger att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn ska vidare besluta om sin enhets inre organisation och ansvara för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. Av förarbetena till skollagen framgår det att för en skolenhet ska ledningsansvaret åvila en rektor. Huvudmannen ska ha fortsatt frihet att organisera verksamheten på det sätt som bäst passar de lokala förutsättningarna. Det väsentliga är att ledningen av den enskilda skolenheten åvilar en rektor. Det ska vara tydligt för skolans personal, elever och elevernas föräldrar, vem som har ansvaret för ledningen och samordningen av det pedagogiska arbetet, liksom för verksamhetens inre organisation och vad detta ansvar innebär. Regeringen menar vidare att det inte får råda någon oklarhet om vem som har det övergripande ansvar som regleras i skollagen, läroplanerna och övriga författningar. Ledningsansvaret får därför inte delas av flera (prop.2009/10:165 s.250 och 251).

När det gäller kvalitetsarbetet för gymnasieskolan har Skolinspektionen i sin tillsyn av Gullmarsgymnasiet 1 (dnr 43 – 2015:9212) tidigare konstaterat att det inte bedrivs något kvalitetsarbete på skolenhetsnivå och att det inte finns utvecklingsåtgärder som är kopplade till skolenhetens behov eftersom kvalitetsarbetet är gemensamt för de tre skolenheterna Gullmarsgymnasiet 1, 2 och 3. Inom kvalitetsarbetet för gymnasieskolan på huvudmannanivå utgår huvudmannen därför från resultaten för gymnasieskolan som helhet och inte resultaten för respektive skolenhet. När det gäller gymnasieskolans målinriktade arbete mot kränkande behandling och elevernas studiemiljö redovisas resultat för Gullmarsgymnasiet som helhet men någon sammanställning på enhetsnivå genomförs inte för de tre enheterna. Rektorer, lärare och elever berättar också att de ser Gullmarsgymnasiet som en enhet i den dagliga verksamheten.

Rektorerna för gymnasieskolan berättar i intervju vid tillsynen att organiseringen av gymnasieskolan i Lysekils kommun kräver att rektorerna är prestigelösa och har en förmåga att samarbeta.

Enligt rektorerna undervisar lärarna på flera enheter samt att rektorerna arbetar med ett delat ansvar för gymnasieskolan. De berättar också att de och lärarna ser Gullmarsgymnasiet som en enhet och att eleverna ser det som att de går på ett program på Gullmarsgymnasiet. Rektorerna för gymnasieskolan tillägger att det inte finns någon tydlig skillnad mellan enheterna i den vardagliga verksamheten med undantag för arbetsplatsträffar som sker enhetsvis en gång i månaden.

Rektorerna berättar vidare att det sker en kartläggning av elevernas studiemiljö för gymnasieskolan som helhet men att resultaten inte sammanställs på skolenhetsnivå. Vidare berättar rektorerna att det finns en gemensam plan mot kränkande behandling för hela gymnasieskolan men inga planer på skolenhetsnivå. Presidiet bekräftar vid intervju att det finns information om elevers trygghet i Gullmarsgymnasiets kvalitetsrapport men att det inte är nedbrutet på enhetsnivå. I dokumentet *"Likabehandlingsplan för Gullmarsgymnasiet läsåret 2015/2016"* framställs Gullmarsgymnasiet som en enhet. Det saknas sammanställningar av elevernas upplevda trygghet på enhetsnivå och programnivå samt analys och framtagandet av utvecklingsåtgärder på enhetsnivå.

Förvaltningsledningen uppger vid intervju att huvudmannen följer upp kunskapsresultaten för hela gymnasieskolan i årsrapporten genom att mäta andelen elever som tagit examen och betygssnittet. Vilka skillnader som finns mellan skolenheter och gymnasieprogram framgår inte eller hur situationen avseende elevernas resultat ser ut på de olika skolenheterna och programmen. Avsaknaden av en analys av kunskapsresultat och arbetet med trygghet och studiero på enhetsnivå omöjliggör upprättandet av utvecklingsåtgärder som är direkt kopplade till skolenhetens behov. Rektorn för Gullmarsgymnasiet 1 berättar att anledningen till att det inte står något om skolenheten Gullmarsgymnasiet 1 i huvudmannens årsrapport är att Gullmarsgymnasiet ses som en skola och att det inte görs någon uppdelning enhetsvis i kvalitetsarbetet.

Gymnasiesärskolans organisation

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i huvudmannens organisering av gymnasiesärskolan. Gymnasiesärskolans individuella program och gymnasiesärskolans nationella program är organiserade som en skolenhet med ungefär två kilometers avstånd mellan de två platser där verksamheten bedrivs. Skolinspektionen bedömer att organiseringen av gymnasiesärskolan i Lysekil inte är förenlig med skollagen, då de två geografiska områden där skolenhetens olika delar är belägna inte kan anses ligga i nära anslutning till varandra och inte heller på ett naturligt sätt höra ihop.

Enligt skollagen definieras skolenhet som en av huvudman, för annan skolform än förskola, organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad. Av förarbetena till skollagen framgår att begreppet skolenhet avser skolan i fysisk bemärkelse, d.v.s. de byggnader, lokaler och utrymmen utomhus där huvudmannen bedriver sin verksamhet. För att flera byggnader ska anses som en skolenhet, krävs det att de ligger någorlunda nära varandra och på ett naturligt sätt hör ihop (prop. 2009/10:165 s.26 och 663).

Rektorn för gymnasiesärskolan berättar i intervju vid tillsynen att gymnasiesärskolans nationella program bedriver sin verksamhet i lokaler vid Gullmarsgymnasiet, Campus Väst och att gymnasiesärskolans individuella program bedriver sin verksamhet på Gullmarsskolan.

Avståndet mellan Gullmarsgymnasiet, Campus Väst och Gullmarsskolan är cirka två kilometer. Rektorn berättar vidare att hon ser verksamheten i gymnasiesärskolan som två separata skolenheter. Rektorn tillägger att verksamheterna skiljer sig åt samt att personalen inte har någon samverkan sinsemellan. Lärarna som undervisar på gymnasiesärskolans individuella och nationella program uppger i intervju att de delar rektorns ståndpunkt att verksamheterna inom gymnasiesärskolan är helt åtskilda från varandra och att det inte finns något samarbete mellan verksamheterna.

Motivering till föreläggande som ingripande

Lysekils kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Lysekils kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

2016-10-21

Dnr 43-2015:8767

2015:9213, 2015:9214, 2015:9215, 2015:9216,
2015:9217, 2015:9218, 2015:9219

På Skolinspektionens vägnar

Fredrik Mattsson
Enhetschef

Anders Bengtsson
Föredragande/Utreddare

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Lysekils kommun

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också beslut för kommunen som huvudman för de skolformer huvudmannen ansvarar för. Det kan vara ett samlat beslut eller ett eller flera beslut per skolform. Även enskilda huvudmän med ansvar för fler än en skolenhet får ett samlat beslut för sina verksamheter.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken *Inspektion*.

Bilaga 2: Fakta om Lysekils kommun

Lysekils kommun ligger i Västra Götalands län och har cirka 14 500 bofasta invånare.

Utbildningsnämnden i Lysekils kommun är den nämnd som har ansvar för kommunens utbildningsverksamhet. Nämnden har en förvaltning som leds av en förvaltningschef. Inom utbildningsförvaltningen finns en övergripande elevhälsa som leds av en verksamhetschef. Den övergripande elevhälsan består av skolpsykolog, talpedagog, kuratorer, specialpedagog, studie- och yrkesvägledare samt skolsköterskor, som alla riktar sig mot grundskolan och grundsärskolan. I organisationen finns också en specialpedagog som riktar sig mot förskolan.

Förskola

I kommunen finns tio kommunala förskolor och fyra dagbarnvårdare som bedriver pedagogisk omsorg. Vid tiden för tillsynen finns 563 barn i kommunens förskolor och 17 barn i pedagogisk omsorg. År 2015 var det genomsnittliga antalet barn per personal för kommunen som helhet 4,9. I genomsnitt fanns 18,2 barn per avdelning.

Fritidshem

Fritidshemmens verksamheter är knutna till de skolenheter som har utbildning för förskoleklass och grundskolans lägre årskurser och leds av de rektorer som har ansvar för respektive skolenhet. Vid tiden för tillsynen finns knappt 500 elever i kommunens fritidshem.

Förskoleklass och grundskola

I kommunen finns, vid tiden för tillsynen, sju skolenheter med grundskola varav sex också har förskoleklass. Verksamheterna leds av sammanlagt fyra rektorer. Vid tiden för tillsynen finns drygt 130 elever i förskoleklass och drygt 1 300 elever i grundskolan.

Grundsärskola

I kommunen finns en grundsärskoleenhet. Grundsärskolan ligger i lokaler vid Gullmarsskolan och leds av en rektor. Vid tiden för tillsynen har grundsärskolan i Lysekils kommun tolv elever. Det finns både elever som läser ämnesområden och elever som läser ämnen enligt grundsärskolans kursplaner.

Gymnasieskola

Under läsåret 2015/16 erbjöd Lysekils kommun gymnasieutbildning på tolv nationella program och fem introduktionsprogram fördelat på tre skolenheter. Naturbruksprogrammet har en riksrekryterande marin inriktning. Inom naturvetenskapsprogrammet finns en riksrekryterande spetsutbildning i marinbiologi. Vid tiden för tillsynen har gymnasieskolan i Lysekils kommun ungefär 600 elever. Kommunen ingår i ett samverkansavtal mellan 14 kommuner i Fyrbodal som innebär att kommunens ungdomar fritt kan söka gymnasieutbildningar i samverkansområdet. I kommunens organisation finns, vid tiden för

2016-10-21

Dnr 43–2015:8767

2015:9213, 2015:9214, 2015:9215, 2015:9216,
2015:9217, 2015:9218, 2015:9219

tillsynen, tre rektorer som har ansvar för olika delar i gymnasieskolan. En av rektorerna har ansvar för den elevhälsa som riktar sig till gymnasieskolan.

Gymnasiesärskola

I kommunen finns, vid tiden för tillsynen, en gymnasiesärskola som leds av en rektor. Inom gymnasiesärskolan erbjuds, vid tiden för tillsynen, utbildning på individuella program och det nationella programmet "hotell, restaurang och bageri". Vid tiden för tillsynen går tio elever på gymnasiesärskolan i Lysekils kommun.

Vuxenutbildning

Lysekils kommun erbjuder vuxenutbildning i egen regi, i samverkan med andra kommuner och genom den externa utbildningsanordnaren NTI. Utbildningen i egen regi innehåller kurser i kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå, kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare samt särskild utbildning för vuxna. För att kunna erbjuda ett större utbud av kurser har Lysekils kommun ett samverkansavtal med Sotenäs kommun och Munkedals kommun. De kurser som inte kan erbjudas i egen regi eller genom samverkansavtalet köper kommunen från NTI.

Vid tiden för tillsynen finns knappt 400 elever i kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå, drygt 20 elever i särskild utbildning för vuxna och ungefär 160 elever i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare.

Vuxenutbildningen har tre rektorer med ansvar för olika delar i verksamheten.